

ÅRSRAPPORT 2013

RAGO NASJONALPARK

Storforsen ved Storskogvatnet

Foto: Tore Veisetaune

Innhold

1	Innledning	4
A - OPPGAVER.....		5
2	Oppsynsaktiviteten – kontroll/tilsyn, informasjon m.v.	5
2.1	Brudd på verneforskrifter eller andre uregelmessigheter	5
2.2	Oppsyn med informasjonstavler, verneskilt og grensemerker	6
2.3	Motorferdselsoppsyn	6
2.4	Informasjonsvirksomhet.....	7
2.5	Overvåkning av trua/sårbare arter.....	7
2.6	Overvåkning av fremmede arter	8
B - OPPGAVER.....		9
3.1	Oppfølging av ferdselstellere	9
3.2	Registrering av jaktfalk, kongeørn, smålom, storlom og andre arter	12
3.3	Tilsyn av gamle Ragohytta og Sørengammen	13
3.4	Vedlikehold rekkverk på stokkbruer ved Tjønneøen	14
3.5	Oppfølging av granplantefeltet ved Hellighola, og registrering av gran ved Litlverivatnet ..	14
3.5	Merking av alternativ stitrasé forbi steinur opp mot Sølvsdardvatna.	16
3.6	Tilsynsrunde rundt Sølvsdardvatnan, Litlverivatnet og Storskogvatnet.....	17
3.7	Fjerning av turistvarde og oppussing av vegviserskilt.....	18
3.8	Drift og vedlikehold av div. anlegg og hytter	19
3.9	Kulturminner i Rago.....	21
4	Oppsummering.....	22

1 Innledning

Statskog Fjelltjenesten har ansvaret for naturoppsynet i Rago nasjonalpark. Denne rapporten oppsummerer oppsynsaktiviteten i Rago i 2013, hvilke tiltak som er utført, og om det er avdekket brudd på verneforskriften m.m.

Fjelltjenesten har i tillegg til nasjonalparkoppdraget en rekke andre oppdrag som krever oppsynsaktivitet i samme området. Dette kan være oppsyn og tilstedeværelse på statens grunn, jervregistrering, intensiv overvåkning av kongeørn og jakt- og fiskeoppsyn for Statskog. Fjelltjenesten har begrensede ressurser for oppsyn i nasjonalparken, men ved hjelp av flere andre oppdrag i samme område får Fjelltjenesten besøkt verneområdet noe oftere.

Det er ikke gjennomført noen større tiltak i Rago i 2013. I 2011 og 2012 ble mange store tiltak utført i Rago. Begge hengebruene ved Mellomforsen og Storskogvatnet ble skiftet ut etter nærmere 40 års bruk, nasjonalparken fikk nye informasjonsplakater og ei ny stor tavle ble satt opp i Lakshola. Det ble også fløyet inn gass og ved til de åpne hyttene.

Av tiltak i 2013 kan det kort nevnes at Fjelltjenesten har satt opp nytt rekkverk på stokkbruene på Tjønmoen, satt opp informasjonsplakat ved den gamle Ragohytta, og hogd ved til Storskoghytta.

Figur 1. Sommerdag ved Storskogvatnet. Foto: Tore Veisetaune

A - OPPGAVER

2 Oppsynsaktiviteten – kontroll/tilsyn, informasjon m.v.

Fjelltjenesten har i 2013 hatt 26 dagsverk i Rago nasjonalpark. 12 av 26 dagsverk har vært oppsyn vinterstid, der hovedformålet har vært yngleregistrering av jerv, intensiv overvåkning av kongeørn og motorferdseloppsyn. Totalt har Fjelltjenesten lagt ned 175 timer ute og 55 timer inne på arbeid med Rago nasjonalpark.

Oppsynsaktiviteten har vært knyttet til oppgaver som informasjon/veiledning til brukere/besøkende, oppsyn og skjøtsel/vedlikehold, jervregistrering, motorferdselsoppsyn, intensiv overvåkning av kongeørn og registreringer av dyr og planter. I forbindelse med disse oppsynsturene er det også utført jakt-, fiske- og grunneieroppsyn for Statskog.

2.1 Brudd på verneforskrifter eller andre uregelmessigheter

Det er ikke avdekket brudd på verneforskriften i 2013. Det er imidlertid avdekket tre brudd på fiskebestemmelsene som gjaldt fiske med garn uten fiskekort. Alle tre saker er anmeldt.

Figur 2. Stein Ove Johannessen på jervregistrering/oppsyn i Rago. Foto: Tore Veisetaune

2.2 Oppsyn med informasjonstavler, verneskilt og grensemerker

Alle tavler, plakater og verneskilt skal være i god stand. Det er i 2013 satt opp et nytt verneskilt på Lappfjellet, der stien kommer inn i nasjonalparken fra Megården.

Plassering verneskilt: 33 W 534119 7477263. Se bilde under.

Figur 3. Nytt verneskilt langs stien på Lappfjellet. Foto: Tore Veisetaune

2.3 Motorferdselsoppsyn

Også vinteren 2012/2013 var det en del aktivitet med snøscooter i parken siden Duokta reinbeitedistrikt hadde rein på vinterbeite ved Litlverivatnet, Sølvs kardvatnan og Storskogvatnet. Fjelltjenesten hadde ingen anmeldelser på grunn av ulovlig kjøring med motorkjøretøy i Rago nasjonalpark sist vinter. Ingen nyere kjørespor etter barmarkskjøretøy er registrert inne i parken. Det ble dessverre ikke tid til å befare Flatkjølen på barmark i år. Dette vil bli prioritert i 2014.

2.4 Informasjonsvirksomhet

Fjelltjenesten har i løpet av 2013 informert alle turgåere, fiskere og jegere vi har møtt i parken. Vi har også hatt flere trivelige kaffepauser med reindriften i Rago sist vinter. Som vanlig er det juni, juli og august som er de månedene med flest folk i Rago. Fortsatt er det mange fra Tsjekkia, Polen og Tyskland som kommer til Rago i sommermånedene. Det er imidlertid få synlige tegn til den store ferdselen i form av søppel og brekking/saging av furukvist m.m.

Figur 3. Bål plass ved utløpet av Storskogvatnet. Foto. Tore Veisetaune

2.5 Overvåkning av trua/sårbare arter

Overvåkingen av jerv gjennomføres etter et eget nasjonalt overvåkningsprogram. Statskog Fjelltjenesten har årlig ansvaret for å følge opp flere hilokaliteter i Salten, blant annet i Rago. Innenfor Rago nasjonalpark ble det ikke avdekket yngling av jerv i 2013. Det var imidlertid en del aktivitet av jerv i og rundt Rago, og flere jerv-ekskremer ble samlet inn for DNA-analyse. Også gaupa var i Rago sist vinter, og tok en del rein. Ingen familiegrupper av gaupe ble registrert.

Overvåking av kongeørn i Rago gjennomføres også etter et nasjonalt overvåkningsprogram. Kongeørna lå på et reir tidlig i vår, men hekkeforsøket ble avbrutt.

Figur 4. Spor etter jerv på vandring. Foto: Tore Veisetaune.

Etter at bestanden av smånagere var på topp i hele landet seinvinteren/våren 2011, gikk bestanden av smånagere gradvis tilbake sommeren og høsten 2011. Året 2012 var et skikkelig bunnår når det gjaldt smånagere, og knapt ei mus var å se i fjellet. Også 2013 har vært et dårlig år med tanke på smånagere. Vi ser imidlertid noe mus i fjellet nå seint på høsten i 2013, og vi registrerer en oppgang i smånagerbestanden. Fraværet av smånagere på våren/forsommeren har ført til svært få hekkinger av rovfugl i 2013. For mer info, se under B-lista, tiltak utført i 2013.

2.6 Overvåkning av fremmede arter

Når det gjelder fremmede arter i Rago er fokuset på oppfølging av det ringbarkede granplantefeltet ved Hellighola, og spredning av gran fra dette feltet. For tiltak utført i 2013, se under B lista.

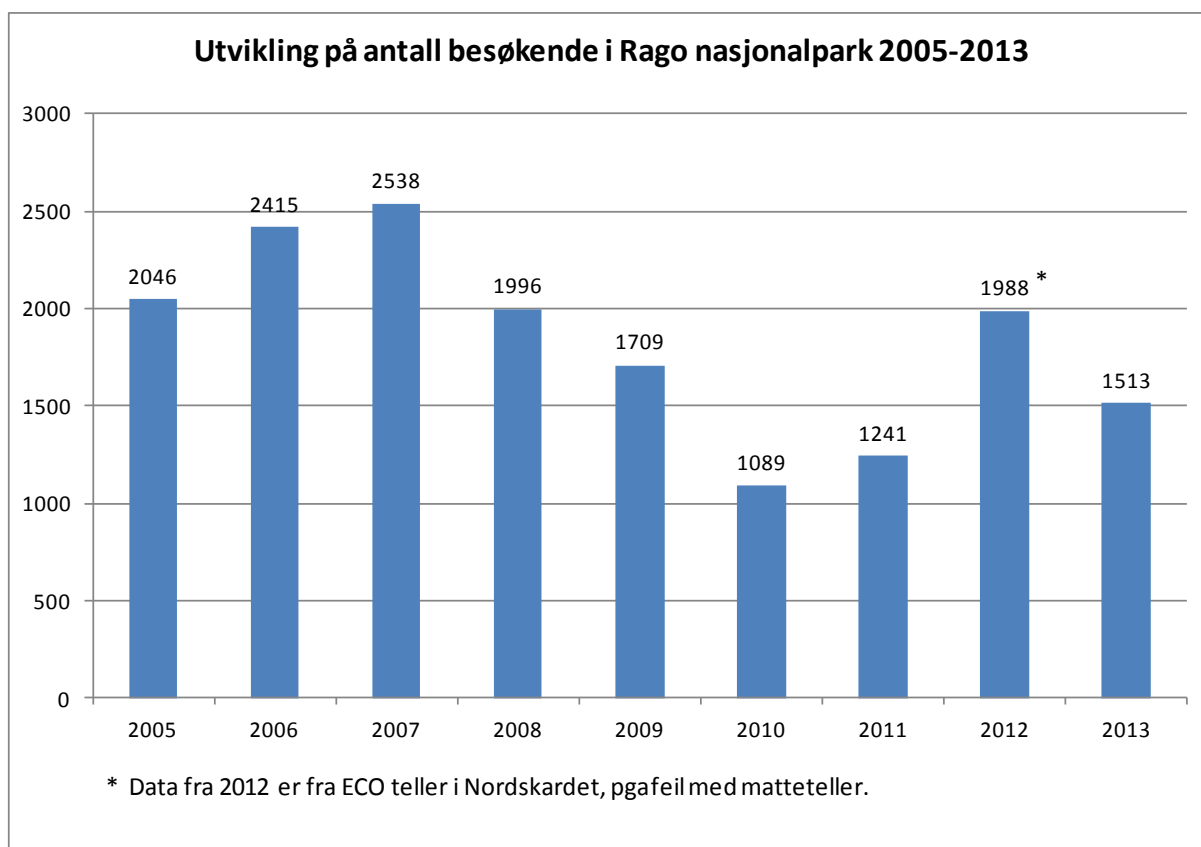
B - OPPGAVER

3.1 Oppfølging av ferdselstellere

Det ble i 2013 satt ut to ferdselstellere i Rago. Den tidligere brukte mattetelleren ved Mellomforsbrua ble benyttet, samt at det ble satt ut en ny teller på en ny lokalitet mellom Storskogvatnet og stikyss Ragohytta – Litlverivatnet. Den nye telleren «ECO-COUNTER» har en sensor med to linser som registrerer endringer i infrarød stråling, og oppfatter når en person passerer. Sensoren har ca. 4 meters rekkevidde og teller ferdsel i begge retninger «INN» og «UT». Telleren lagrer data i enheten som må hentes ned etter endt sesong som hos mattetelleren.

Matta ved Mellomforsbrua hadde ligget i bakken siden 2004, og ble tatt inn for opptørking og overhaling høsten 2012 da den var blitt treg til å registrere tråkk. Dette har tydeligvis fungert da mattetelleren har registrert langt flere passeringer i år sammenlignet med i fjor.

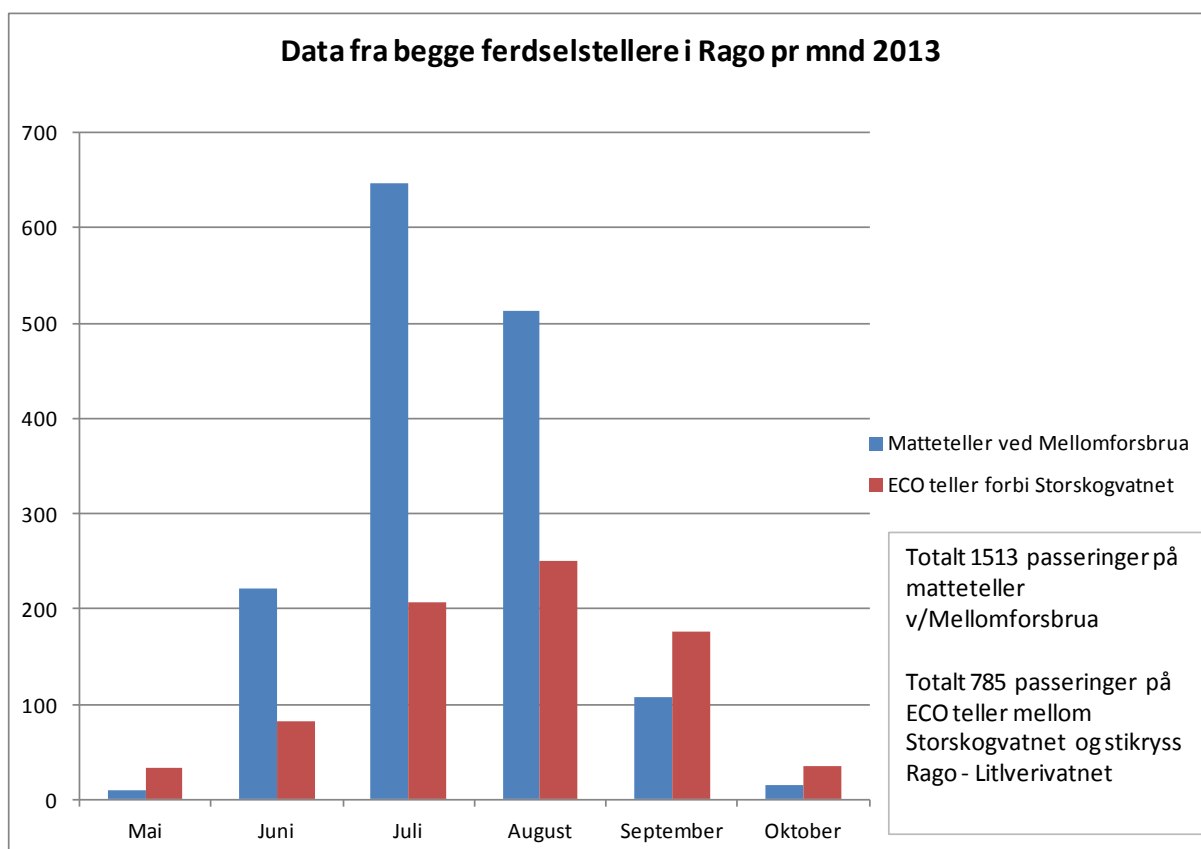
Totalt ble det i tidsperioden 28. mai – 17. oktober 2013 registrert 1513 passeringer på matteteller ved Mellomforsen (se figur nedenfor). Ca. tidsperiode for alle år er 1. juni – 31. oktober.

Figur 5. Figur over utvikling i antall besøkende i Rago 2005-2013.

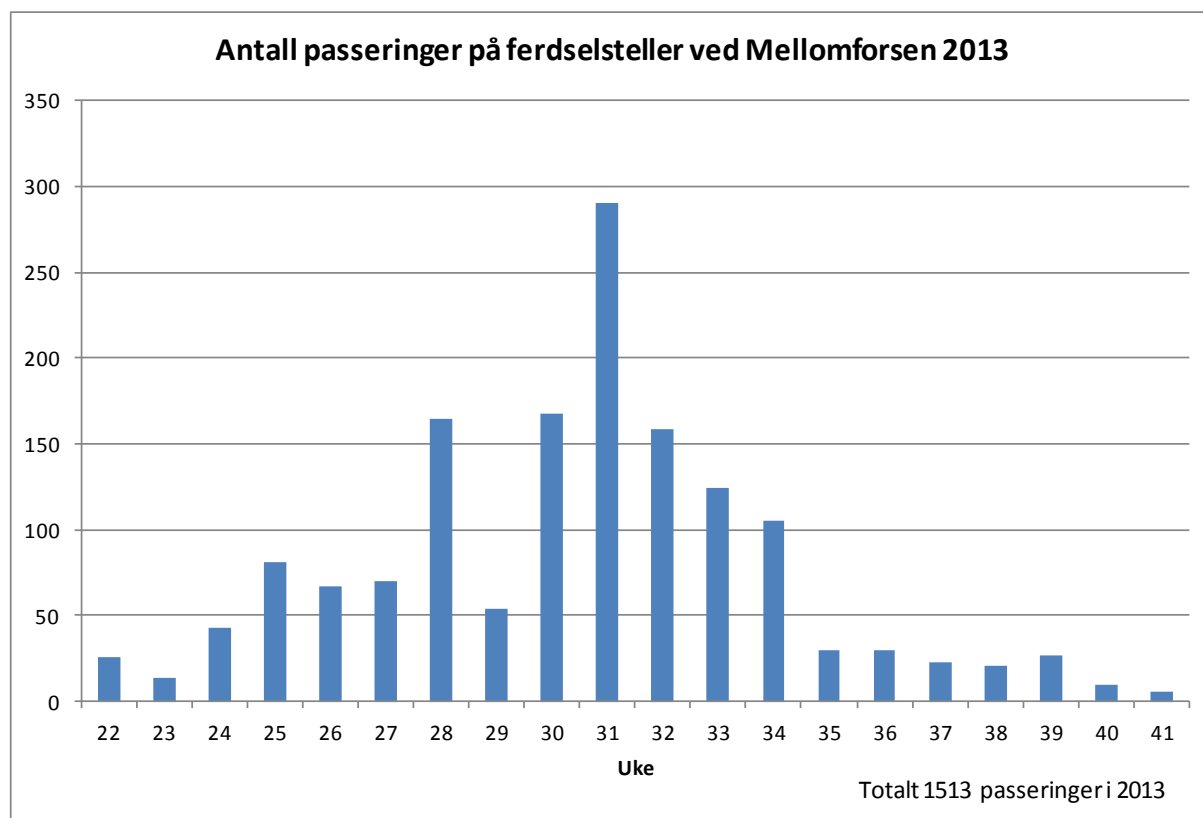
Som forventet var det betydelig færre passeringer på ferdselstelleren mellom Storskogvatnet og stikrysset Rago-Litlverivatnet sammenlignet med teller ved Mellomforsbrua (figur 6). De fleste går opp til Storskogvatnet, overnatter på hyttene der, og returnerer samme veg ned til Lakshola igjen.

Figuren nedenfor viser fordeling av ferdselen i månedene fra 28. mai til 17. oktober 2013 på begge tellerne i Rago. Som dere ser av figuren er juni, juli og august de månedene med mest trafikk i Rago. Interessant er det også å se at det er registrert større aktivitet på telleren forbi Storskogvatnet i mai og september-oktober enn ved Mellomforsbrua. Det er usikkert om dette skyldes manglende registrering på telleren ved Mellomforsbrua, eller om det reelt er flere som benytter denne stien på tidlig forsommer og høst.

Figur 6. Totalt ble det registrert 1513 passeringer på teller ved Mellomforsbrua og 785 passeringer på teller mellom Storskogvatnet og stikryss Rago-Litlverivatnet. Figuren viser antall passeringer pr måned 2013.

Stolpediagrammet nedenfor viser antall passeringer pr uke på matteteller ved mellomforsbrua. I uke 31 er det en markert topp i antall passeringer (290 passeringer). På en dag i denne uka er det registrert hele 127 passeringer. I uke 29 var det lite besøk igjen. Dårlig vær denne uka?

Figur 7. Figuren viser antall passeringer pr uke i 2013 ved Mellomforsbrua.

Konklusjon ferdselstellere

Det kan se ut som at mattetelleren ved Mellomforsbrua har registrert pålitelige data i år (1513 passeringer). Dette kan vi si ved at den har registrert Fjelltjenesten sine passeringer korrekt. Det er vanskelig å si hvor mange personer som har besøkt Rago i 2013 ut fra antall passeringer. Mange går rundløypa Lakshola – Storskogvatnet – Litlverivatnet – Nordfjorden, mens andre kun går inn til vernegrensa. Det antas imidlertid ut fra dataene at ca 1000-1100 personer besøker Rago hvert år. Telleren mellom Storskogvatnet og stikryss Rago – Litlverivatnet registrerte 785 passeringer, noe som viser at det er stor aktivitet også videre inn i Rago fra Storskogvatnet.

3.2 Registrering av jaktfalk, kongeørn, smålom, storlom og andre arter

Alle kjente lokaliteter for kongeørn og jaktfalk i Rago ble oppsøkt flere ganger i 2013, men ingen hekking ble registrert på de kjente lokalitetene. Kongeørna lå imidlertid på et reir i Rago våren 2013, men hekkforsøk opphørte. Data er lagt inn i Rovbase. Jaktfalk ble ikke observert av Fjelltjenesten i Rago i 2013. Registrering av lom ble utført på Storskogvatnet og mindre vatn i nærområdet den 21. juni og 1.-4. august 2013. Data på lom og annen fugl registrert i løpet av sommeren 2013 i Rago legges inn i Artsobservasjoner eller Rovbase.

Figur 8. Et par smålom på Storskogvatnet i juli. Foto: Tore Veisetaune

Figur 9. Tretåspett i Nordkråga. Foto: Tore Veisetaune

3.3 Tilsyn av gamle Ragohytta og Sjørengammen

Fjelltjenesten har vært innom Sjørengammen og gamle Ragohytta i løpet av 2013. Gamle Ragohytta ble oppsøkt vinterstid, og det ble her satt opp en informasjonsplakat for å opplyse turgåere om kulturminnet, og forhindre at turgåere bruker restene av hytta til bålved.

Figur 10. Informasjonsplakaten ved den gamle Ragohytta. Foto: Tore Veisetaune

3.4 Vedlikehold rekkverk på stokkbruene ved Tjønnsmoen

Fjelltjenesten ordnet med nytt rekkverk på de tre stokkbruene ved Tjønnsmoen i januar 2013. Stokkbruene er ellers i OK stand.

Figur 11. Nytt rekkverk er montert. Foto: Tore Veisetaune

3.5 Oppfølging av granplantefeltet ved Hellighola, og registrering av gran ved Litlverivatnet

Det ringbarkede granplantefeltet ved Hellighola er kun blitt observert på avstand i år. Det er nå ingen tvil om at grantrærne nå er i ferd med å dø. Det har imidlertid tatt lang tid. Granplantefeltet ble ringbarket seint på høsten 2011, og har stått mer eller mindre grønt helt til sommeren 2013. Nå ser de aller fleste grantrærne ut til å ha blitt mer brun enn grønn. Granplantefeltet vil bli oppsøkt på nært hold i 2014, og vi vil da samtidig fjerne siste rest av granforyngelse i nærområdet til plantefeltet. Man bør anslagsvis sette av tre dagsverk til dette i 2014. Dette arbeidet er imidlertid ikke over med første. Man må fortsatt i mange år påregne å fjerne foryngelse av gran i Rago. Dette siden det trolig er mye frø i bakken i nærområdet til plantefeltet. Det foregår også langtransportert frøspredning inn i Rago ved sterk vind. Vi foreslår at man oppsøker området hvert 3. år for å fjerne granforyngelse, når all gran er fjernet.

Figur 12. De ringbarkede grantrærne ser nå endelig ut til å ha blitt brune. Foto: Tore Veisetaune

Den 18. september ble Litlverivatnet oppsøkt for å registrere eventuelle granforekomster. Det ble imidlertid ikke funnet gran ved Litlverivatnet. De antatt mest eigna områdene for gran ved Litlverivatnet ble oppsøkt, dvs. området rundt Fjellrosen og i hellingene på nordsiden av vatnet. Dersom det finnes grantrær rundt Litlverivatnet, så må disse trærne være små. Ved eventuelle funn av gran i området seinere, vil disse bli fjernet (kappes eller røskes opp).

Figur 13. Nye Fjellrosen. Foto: Tore Veisetaune

3.5 Merking av alternativ stitrasé forbi steinur opp mot Sølvs kardvatna.

Når man går fra Storskogvatnet og skal opp til Sølvs kardvatnan, må man i dag gjennom ei kronglete steinur ved et lite vatn. Det er kommet innspill fra blant annet Trygve Næss om at stien burde vært lagt om her, slik at man slipper å gå denne steinura. Dersom man legger om stien sør-vestover er det her ei fin legde som er lett å gå. Omlegginga vil dessuten føre til at stien blir kortere. Allerede i dag er det spor etter en sti langs denne traseen, noe som viser at både dyr og enkelte turgåere går her. Se kart neste side for forslag til ny trase.

Figur 14. Stien til Sølvs kardvatnan går i dag i steinura langs kanten på vatnet. Foto: Tore Veisetaune

Figur 15. Kart over forslag til omlegging av stien til Sølvsøskardvatnan og Litlverivatnet.

3.6 Tilsynsrunde rundt Sølvsøskardvatnan, Litlverivatnet og Storskogvatnet

Tilsynsrunde rundt Sølvsøskardvatnan ble foretatt den 28. mai. En del bålplasser registrert men ingen nye, jf. tidligere registreringer av bålplasser rundt Sølvsøskardvatnan. Ikke noe søppel avdekket i området. Oppsynsrunde også foretatt ved Storskogvatnet og Litlverivatnet uten å avdekke nye bålplasser. Noe mindre søppel er plukket ved Storskogvatnet i løpet av 2013.

Figur 16. Lirype-stegg i vårdrakt i Rago. Foto: Tore Veisetaune

3.7 Fjerning av turistvarder og oppussing av vegviserskilt

Fjelltjenesten har ikke fjernet "turistvarder" ved siden av stien til Storskoghytta – Sølvskardvatna – Litlverivatnet i år. Dette ble utført i 2012, og er pr i dag ikke noe stort problem.

Når det gjelder vegviserskiltet i stikrysset Rago/Litlverivatnet, var planen å pusse opp dette i år og gjøre det mer lesbart og synlig. Dette, fordi flere turgåere melder om at de går forbi stikrysset uten å få dette med seg. Dette er ikke blitt utført i år, fordi det nå vurderes å sette opp metallskilt med avstand til turmålet etter nasjonal standard. Det skal da også settes opp skilt i Lakshola og Nordfjorden, der det oppgis avstand i km til henholdsvis Storskogvatnet og Litlverivatnet.

Figur 17. Vegviserskiltet slik det ser ut i 2013. Foto: Tore Veisetaune

3.8 Drift og vedlikehold av div. anlegg og hytter

Ragohytta

Gass, ved og annet forbruksmateriale ble fløyet inn til Ragohytta i 2012. Det planlegges ny flyging av ved og gass til Ragohytta i 2014. Ragohytta vurderes ellers å være i god stand. Eneste som mangler er et ekstra lag med takpapp. Takpappen ligger i hytta, og arbeidet bør utføres i 2014. Det er ingen lekkasje i taket pr d.d., men pappen begynner å bli dårlig enkelte steder på taket. Et strøk beis på hytta bør også vurderes i 2014.

Figur 18. Ragohytta våren 2013. Foto: Tore Veisetaune

Storskoghytta

Gassflasker og forbruksmateriale ble fraktet inn i forbindelse med hengebru jobben i 2012. Ny tilflyging av gass m.m. er planlagt i 2014. Hytta er i god stand. I høst ble det gjennomført plukkhogst av ved i angitt hogstområde på nordsiden av Storskogvatnet. Ved-stranger vil bli kjørt med snøskuter til Storskoghytta til vinteren, og kappet og klyvd i løpet av seinvinteren/våren 2014.

Klopplagte stier og andre anlegg i Rago

Klopper inn til Storskogvatnet ligger fremdeles bra, men festene til kloppene bør gås over i 2014, da flere av stålbandene har rustet av. Dette har ført til at enkelte klopper har dratt av gårde ved store nedbørmengder i år. Det planlegges samtidig å supplere med flere klopper på deler av stien inn til Storskogvatnet der det er bløtt og stien har utvidet seg. Klopper vil bli kjørt inn med snøskuter til vinteren.

Fjelltjenesten har også kartlagt behovet for klopper på stien fra grustaket i Nordfjorden til Litlverivatnet i år. Spesielt er stien gjørmete og blaut fra toppen der mastene står og et stykke innover der stien delvis går i myr. Eventuell klopplegging her kan bli utført i 2014. Stige ved Storhellarlia og ved Grisryggen står bra.

Figur 19. Her har klopper dratt på reis. Foto: Tore Veisetaune

Hengebruer i Rago

Hengebruene ved Mellomforsen og Storskogvatnet ble skiftet ut i henholdsvis 2011 og 2012, og er i topp stand. Hengebrua ved Litlverivatnet er også foreløpig i god stand.

Figur 20. Hengebrua ved Litlverivatnet. Foto: Tore Veisetaune

3.9 Kulturminner i Rago

Figur 21. Støtting/kjelke etter gamle dagers tømmerhogst i Rago. Foto: Tore Veisetaune

Oppsynstur til barns kulturminner ved Snøtoppvatna ble dessverre ikke prioritert i år. Dette vil bli prioritert i 2014. Det finnes mange kulturminner i Rago både etter tidligere tømmerhogst og samisk reindrift, og man burde ha prioritert å sjekke statusen på disse kulturminnene noe oftere.

4 Oppsummering

Fjelltjenesten viser til utførte tiltak som er gjort i Rago nasjonalpark i 2013. I stor grad har de aller fleste tiltak som er bestilt av Midtre Nordland nasjonalparkstyre blitt gjennomført.

Av større tiltak i 2014 kan kloppegging av stien fra Nordfjorden til Littlverivatnet bli av de største dersom dette blir aktuelt. Denne stien går over en del myrer og er blitt ganske så gjørmete. Siden dette er en av to hovedinnfallsporter til Rago, anbefaler vi at kloppegging blir prioritert. For å tilrettelegge bedre for turister og nye turvandrere i Rago, anbefaler vi også at det settes opp nye skilt med avstand til turmålet ved parkeringsplassene. Det er også forslag fra Fjelltjenesten om å oppfriske stimerkingen i Rago til neste år, da malingen flere plasser er i ferd med å forsvinne. Man må imidlertid ikke tilrettelegge for mye. Rago er og bør forbli en villmarkspark, med et minimum av tilrettelegging.

Flere forslag til tiltak er blitt diskutert med nasjonalparkforvalter Hanne Etnestad, og blir tatt med i bestillingsdialogen for 2014.

Fauske 15.11.2013

Fjelltjenesten v/Tore Veisetaune

Vedlegg:

- Rapport kartlegging av behov for klopper i Rago.

Figur 22. Trollforsen i Rago. Foto: Tore Veisetaune